

12.7.2010

COMUNICARE CĂTRE MEMBRI

Subiect: **Petiția nr. 1198/2009, adresată de J.F.K., de cetățenie maghiară, privind invadarea de către societățile multinaționale a sferei private a lucrătorilor**

1. Rezumatul petiției

Petiționarul protestează împotriva practicii societăților multinaționale de a verifica gențile angajaților după orele de lucru, împotriva supravegherii video în timpul lucrului, precum și împotriva cerinței de a prezenta un CV în momentul aplicării pentru un loc de muncă. Petiționarul consideră acest lucru drept o încălcare a drepturilor omului și solicită Parlamentului European să ia măsuri pentru a remedia situația.

2. Admisibilitate

Declarată admisibilă la 1 decembrie 2009. Comisia a fost invitată să furnizeze informații [articolul 202 alineatul (6) din Regulamentul de procedură].

3. Răspunsul Comisiei, primit la 12 iulie 2010

Petiția

Petiționarul formulează obiecții cu privire la trei tipuri de practici ale unor societăți multinaționale din Ungaria precum Jabil, Nokia și Sanmina: 1) verificarea zilnică a angajaților de către personalul de pază a bunurilor private (ceea ce adesea implică percheziții corporale) în sediile societăților multinaționale, 2) obligația de a prezenta în avans un CV atunci când se aplică pentru un loc de muncă și 3) supravegherea video ofensivă la locul de muncă. Petiționarul menționează că nu are dovezi care să sprijine afirmațiile sale, dar explică că angajații trebuie să semneze un acord separat prin care confirmă că nu vor utiliza telefonul mobil sau camera de luat vederi la locul de muncă. Acesta afirmă, de asemenea, că există norme conform cărora imaginile și sunetele pentru înregistrările pe suport audio și video nu

pot fi reproduse într-o manieră ofensivă, prin hărțuirea altor persoane sau prin înregistrarea acestora împotriva voinței lor. În cazul în care este neapărat necesar, și din motive întemeiate, oricine poate realiza o înregistrare pentru a o folosi ca dovadă.

Petiționarul consideră că astfel de verificări sunt umilitoare, că obligația de a prezenta în avans un CV reprezintă colectare ilegală de date și că interzicerea utilizării unui telefon cu cameră integrată la locul de muncă este o încălcare a drepturilor omului. Acesta solicită punerea în aplicare a unor instrumente legale de protejare a angajaților împotriva practicilor menționate anterior.

Observațiile Comisiei asupra petiției

Directiva privind protecția datelor (*Directiva 95/46/CE*¹) furnizează cadrul legal pentru prelucrarea datelor cu caracter personal în toate statele membre. Dacă statele membre nu au respectat această obligație de punere în aplicare, cetățenii pot solicita aplicarea directă a anumitor dispoziții din directiva respectivă. În acest sens, CEJ a dispus în cauza C-465/00² că anumite dispoziții au efect direct, acesta fiind și cazul articolului 6 alineatul (1) litera (c) (principii referitoare la calitatea datelor: datele trebuie să fie adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopurile pentru care sunt colectate și/sau prelucrate ulterior) și al articolului 7 literele (c) și (e) (criterii pentru ca prelucrarea datelor să fie legitimă).

Directiva se aplică doar datelor cu caracter personal în sensul Directivei 95/46/CE. Articolul 2 definește „datele cu caracter personal” ca orice informație referitoare la o persoană fizică identificată sau identificabilă (persoana vizată). O persoană identificabilă este o persoană care poate fi identificată, direct sau indirect, în special prin referire la un număr de identificare sau la unul sau mai multe elemente specifice, proprii identității sale fizice, fiziologice, psihice, economice, culturale sau sociale.

În ceea ce privește activitatea de prelucrare a datelor, Directiva 95/46/CE stabilește principiile care trebuie respectate pentru ca aceasta să fie legală. În directivă sunt, de asemenea, stabilite anumite drepturi pentru persoanele fizice ale căror date cu caracter personal sunt prelucrate pentru a asigura respectarea dreptului fundamental al acestora la protejarea datelor lor cu caracter personal. Principiile incluse la articolul 6 reprezintă baza pentru protejarea datelor cu caracter personal, deoarece acestea se referă la calitatea datelor atunci când sunt prelucrate: colectarea și prelucrarea datelor cu caracter personal trebuie să se desfășoare pentru scopuri specificate și explicite (principiul limitării scopului), iar datele cu caracter personal trebuie să fie adecvate, pertinente și neexcesive în ceea ce privește scopurile pentru care sunt colectate și/sau prelucrate ulterior (principiul proporționalității) și, dacă este necesar, actualizate (articolul 6). Datele cu caracter personal trebuie, de asemenea, prelucrate doar cât este nevoie în scopurile în care datele respective sunt colectate sau în care sunt prelucrate ulterior.

Prelucrarea datelor (articolul 7) este considerată legitimă numai dacă:

¹ Directiva 95/46/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24.10.1995 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și libera circulație a acestor date, JO L 281, 23.11.1995, p. 31.

² CEJ C-465/00, C-138/01 și C-139/01, Rechnungshof / Österreichischer Rundfunk, 20.5.2003, punctul 98 și următoarele.

- a) persoana vizată și-a dat consimțământul neechivoc sau
- b) prelucrarea este necesară pentru încheierea unui contract obligatoriu pentru persoana vizată sau
- c) reprezintă o obligație legală sau
- d) este realizată în scopul protejării interesului vital al persoanei vizate sau
- e) este realizată pentru îndeplinirea unei sarcini de interes public sau care rezultă din exercitarea autorității oficiale sau
- f) este în interesele legitime ale unei persoane fizice sau juridice, cu condiția ca interesele sau drepturile și libertățile persoanei vizate să nu fie încălcate.

Persoana vizată are dreptul de a beneficia de informații referitoare la datele sale cu caracter personal, de accesul la acestea, de rectificarea, ștergerea sau blocarea acestora, precum și dreptul la despăgubiri adecvate pentru prelucrarea ilegală a datelor sale. Aceste drepturi pot fi limitate dacă este necesar nu numai în vederea protejării, de exemplu, a securității și apărării naționale, dar și în vederea desfășurării unor anchete și a unor urmăriri de natură penală.

Activitățile de prelucrare sunt supravegheate și controlate de autorități publice de supraveghere care acționează în condiții de independență (articolul 28) denumite, de obicei, „autorități în materie de protecție a datelor”, care au competențe de monitorizare a măsurii în care orice activitate de prelucrare a datelor cu caracter personal la nivel național respectă legislația națională de punere în aplicare a directivei în cauză.

Două aspecte trebuie confirmate pentru ca Directiva nr. 95/46/CE privind protecția datelor să poată fi aplicată.

Cel mai important aspect este cel referitor la datele prelucrate și la măsura în care acestea pot fi definite ca „date cu caracter personal” conform articolului 2 litera (a). În ceea ce privește cea de-a doua și cea de-a treia afirmație ale petiționarului, datele incluse într-un CV și cele înregistrate prin supraveghere video sunt date cu caracter personal în sensul Directivei 95/46/CE. În ceea ce privește prima afirmație, percheziția corporală nu intră în domeniul de aplicare al Directivei privind protecția datelor.

Al doilea aspect relevant constă în stabilirea celor care prelucrează datele cu caracter personal. În funcție de calitatea acestora de operatori sau numai de persoane împuternicite de operatori, aceștia trebuie să respecte o serie de obligații. Societățile multinaționale precum Jabil, Nokia și Sanmina sunt persoane juridice care stabilesc ele însele scopul și metodele de prelucrare a datelor cu caracter personal pe care le colectează, cum ar fi datele incluse în CV-uri sau datele colectate prin supravegherea video. Procedând astfel, se consideră că acestea au calitatea de operatori în sensul Directivei 95/46/CE, deși ar putea să delege/subcontracteze prelucrarea datelor cu caracter personal către persoane împuternicite care ar desfășura această activitate în numele lor.

Prima afirmație: Verificarea angajaților de către personalul de pază a bunurilor private (ceea ce adesea implică percheziții corporale)

În temeiul Tratatului privind Uniunea Europeană și al Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, Comisia Europeană nu are competențe generale de a interveni în cazuri individuale de presupuse încălcări ale drepturilor fundamentale. Poate face acest lucru numai dacă este

vorba despre o chestiune de drept al Uniunii Europene.

În legătură cu plângerea petiționarului privind verificările efectuate de personalul de pază a bunurilor private asupra angajaților în cadrul fabricilor de asamblare, ar trebui subliniat faptul că nu există nicio legislație specifică a UE care să reglementeze acest aspect. Din acest motiv, Comisia nu poate să ia în considerare această primă afirmație.

Cea de-a doua afirmație: colectarea ilegală de date prin solicitarea unui CV al unui posibil viitor angajat

În zilele noastre, pozițiile vacante în cadrul societăților sunt ocupate după ce candidații interesați și eligibili trec printr-un proces de selecție. Acest proces include, în general, o etapă anterioară selectării, care se desfășoară pe baza CV-urilor depuse în avans de candidații interesați. Prelucrarea datelor incluse în CV-uri intră în domeniul de aplicare al Directivei nr. 95/46/CE privind protecția datelor, în acest caz fiind aplicabile principiul legitimității, al necesității și al proporționalității (articolul 6 din respectiva directivă).

În majoritatea cazurilor, prelucrarea datelor prezentate sub forma CV-urilor poate fi considerată legitimă, deoarece:

- se desfășoară cu consimțământul persoanei vizate [articolul 7 litera (a)] sau
- este necesară pentru executarea unui contract de ocupare a unui loc de muncă între un angajator și un angajat [articolul 7 litera (b)] sau
- face parte din interesul legitim al unui angajator de a cunoaște calificările obținute de posibilii viitori angajați pentru a alege cea mai potrivită persoană pentru poziția vacantă.

Prelucrarea datelor colectate din CV-uri trebuie să fie proporțională cu obiectivele legitime urmărite și ar trebui, în special, să ofere cele mai puțin invazive metode de prelucrare a datelor. Dacă se iau suficiente măsuri de protecție, acest tip de prelucrare ar respecta Directiva 95/46/CE din motivele menționate. Aceste măsuri de protecție ar putea să includă, de exemplu, următoarele:

- informarea angajaților cu privire la identitatea operatorilor și la scopul realizării supravegherii și furnizarea altor informații necesare pentru garantarea prelucrării corecte a datelor în ceea ce privește persoana vizată (articolul 11);
- informarea persoanei vizate cu privire la dreptul de a rectifica datele care o privesc și la dreptul de ștergere, în special în cazul candidaților care în cele din urmă nu au ocupat poziția respectivă.

Simplul fapt că un posibil angajator solicită în avans un exemplar al CV-ului unui posibil angajat nu poate fi considerat a reprezenta colectare ilegală de date, astfel cum afirmă petiționarul.

Cea de-a treia afirmație: supravegherea video la locul de muncă

Supravegherea video intră în domeniul de aplicare al Directivei nr. 95/46/CE privind protecția datelor. Principiile referitoare la protecția datelor, în special principiul legitimității, al

necesității și al proporționalității (articolul 6 din directivă) se aplică oricărei activități de prelucrare a datelor cu caracter personal prin supraveghere video.

Grupul de lucru instituit prin articolul 29 (WP29)¹ a emis două avize privind supravegherea la locul de muncă² care oferă indicații privind modul în care trebuie aplicate dispozițiile din directiva privind protecția datelor în cazul supravegherii video. Conform acestor avize, legalitatea supravegherii video la locul de muncă depinde de mai mulți factori.

În primul rând, de scopul prelucrării: sistemele de supraveghere video se justifică dacă sunt utilizate, cu condiția să fie luate măsurile de protecție adecvate, pentru a respecta cerințele privind siguranța producției sau ocupațională sau din motive de securitate. Diferitele interese care sunt în joc ar trebui luate în considerare de la caz la caz și având în vedere contextele specifice.

Instalarea unor sisteme de supraveghere video de către societăți în vederea respectării cerințelor privind siguranța producției sau din motive de securitate (pentru a preveni furtul produselor electronice sau al rezultatelor activității de cercetare tehnologică) poate fi legitimă în condițiile în care este necesară pentru realizarea interesului legitim al acestor societăți („operator”) în vederea asigurării securității sediilor și a prevenirii furtului rezultatelor cercetării tehnologice și al secretelor profesionale, iar interesul respectiv nu prejudiciază interesele angajaților [articolul 7 litera(f)].

Este, de asemenea, posibil ca utilizarea sistemelor de supraveghere video să fie îndreptățită în vederea protejării unui interes vital al persoanei vizate, de exemplu în vederea asigurării siguranței la locul de muncă, adică protejarea împotriva accidentelor în timpul activității de producție [articolul 7 litera(d)].

În al doilea rând, necesitatea și proporționalitatea prelucrării: utilizarea echipamentelor de supraveghere video trebuie să fie proporțională cu obiectivele legitime urmărite și ar trebui să folosească cele mai puțin invazive metode de prelucrare a datelor. Interesele angajatorului cu privire la instalarea echipamentelor de supraveghere video trebuie să fie contrabalansate cu interesele angajatului de a obține protecție pentru datele sale cu caracter personal. Acest lucru poate fi obținut doar dacă se iau măsurile de protecție adecvate. Doar în acest caz supravegherea video ar respecta dispozițiile din Directiva 95/46/CE. Aceste măsuri de protecție ar putea să includă, de exemplu, următoarele:

- fără echipamente de supraveghere video în băi, dușuri, vestiare și zone de recreere;

¹ Grupul de lucru privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal (WP29) a fost instituit prin articolul 29 din Directiva nr. 95/46/CE privind protecția datelor. Acesta este format din reprezentanți ai autorităților naționale în materie de protecție a datelor. Grupul acționează independent și este consultat de Comisie.

² Avizul 8/2001 (WP48) privind prelucrarea datelor cu caracter personal în contextul ocupării forței de muncă, Documentul de lucru din 25 noiembrie 2002 (WP67) privind prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul supravegherii video și Avizul 4/2004 (WP89) privind prelucrarea datelor cu caracter personal prin intermediul supravegherii video.

- informarea angajaților cu privire la identitatea operatorului și la scopul realizării supravegherii și furnizarea altor informații necesare pentru garantarea prelucrării corecte în ceea ce privește persoana vizată;

- o limitare a duratei de păstrare a materialelor video;

- o supraveghere independentă realizată de autoritățile naționale în materie de protecție a datelor responsabile cu monitorizarea gradului de respectare a legislației naționale în materie de protecție a datelor de punere în aplicare a Directivei 95/46/CE și cu furnizarea unor garanții și cerințe adecvate pentru ca sistemul să fie legal.

În cele din urmă, operatorul are obligația (articolul 11) de a informa în mod vizibil, clar și explicit persoanele care intră într-un loc supravegheat video că sunt monitorizate. În ceea ce privește echipamentul de supraveghere video utilizat la locul de muncă, ar trebui informați și reprezentanții lucrătorilor cu privire la acest aspect.

Concluzii

Cu privire la prima afirmație referitoare la verificările angajaților, în special perchezițiile corporale, acest aspect nu intră în domeniul de aplicare al dreptului Uniunii și Comisia nu poate, prin urmare, să o ia în considerare.

Cu privire la celelalte afirmații, petiționarul nu a prezentat nicio dovadă care să arate că sucursalele societăților multinaționale Jabil, Nokia și Sanmina au încălcat dispozițiile din Directiva 95/46/CE.

Petiționarul este invitat să transmită acuzațiile pe care le-ar putea aduce la adresa acestor societăți multinaționale și care au legătură cu încălcarea drepturilor sale în materie de protecția datelor autorității naționale în materie de protecție a datelor din Ungaria:

Comisarul pentru protecția datelor din Ungaria

Nádor str. 22.

1051 Budapest

Tel: (+36 1) 475 7100, (+36 1) 475 7186

Fax: (+36 1) 269 3541

E-mail: adatved@obh.hu